

נוסח לא מחוקק

פרוטוקול מס' 551

מישיבת ועדת הכספים

יום ב', כ"ח בטבת התשמ"ח - 18.1.88, שעה 10:00

נ כ ח ו :

חברי הוועדה: א. שפירא - היו"ר

א. אבוחצירא

נ. ארד

י. ארידור

ש. בן-שלמה

ג. גדות

ד. דנינו

א. ויינשטיין

י. כהן

י. מצא

ע. סולודר

ש. עמר

י. צבן

ד. צוקר

ח. רמון

מ. שטרית

א. שלום

ג. שפט

ד. חיכון

ח. גרוסמן

ש. דורון

א. קרסנר - מזכיר הוועדה

א. דמביץ - היועץ המשפטי לוועדה

ס. אלחנני - יועצת כלכלית

מ. איזנברג - קצרנית

מוזמנים:

י. רבינוביץ - נציב מס הכנסה

י. אריאב

א. אלתר

ז. פלדמן

מ. קפוטה

א. ספרן

א. שפירא

משרד האוצר -

א. נתן - התאחדות המלונאים

נ. להב, פ. רדאי - שדולת הנסים בישראל

סדר-היום:

הצעות לסדר-היום של חברי הוועדה
 תקנות מס הכנסה (שיעור המס על הכנסה בעד
 עבודה במסמרות) (תיקון), התשמ"ח-1988
 צו מס הכנסה (הסבות לחיילים משוחררים)
 (הארכת החקופה המזכה), התשמ"ח-1988
 חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 76)
 (הכנסת בני-זוג), התשמ"ח-1988
 שינויים בחקציב לסנת 1987

הצעות לסדר-היום של חברי הוועדהממלא מקום היו"ר י. כהן:

אני פותח את הישיבה.
 הצעה לסדר-היום לחבר-הכנסת דוד צוקר.

ד. צוקר:

מאחר שהוועדה צריכה ללמוד את המשק כולו, אני מציע שהוועדה
 תתייחס לנושא העבודה, בייחוד נוכח מה שקורה היום בשטחים, ביהודה ושומרון
 ועזה. אני מבקש שנקיים דיון בהסתתפות נציגי משרד העבודה והרווחה,
 התאחדות התעשיינים והאגודים המקצועיים הנוגעים בהשלכות על המשק של
 ההעדרות המתמשכת מהעבודה של העובדים מהשטחים.

ד. תיכון:

בשבוע שעבר, בשקט ובהחבא, במסגרת צעדים לעידוד החסכון, הודיע
 בנק ישראל שהוא החליט להשהות את גביית ההיטל של 3% על אשראי במטבע חוץ.

י. ארידור:

הוא חייב בהודעה לוועדת הכספים.

ד. תיכון:

כן, הוא חייב בהודעה לוועדת הכספים ואני מניח שעניין ההודעה
 לוועדה נסכה. ביום ד' שעבר כונסה מסיבת עיתונאים בבנק ישראל, ובמסגרת
 "זר-הפרחים" שהוגש לעם ישראל נמסרה הודעה שהוחלט לבטל את ההיטל של 3%
 על אשראי במטבע חוץ.

מי שזוכר את הדברים יודע שחוק ההיטל על אשראי במטבע חוץ
 היה מונח על שולחן הוועדה תקופה ארוכה ורק לאחר לחץ ואיומים מצדו
 של נגיד בנק ישראל, והאיומים כללו איום גלוי וסמוי שהוא יסיק מסקנות,
 אשרה הכנסת את החוק. ההיטל של 3% נועד להאיל את המשק מהטפון של
 כסף ספקולטיבי הזורם לארץ ועלול להציפה. על אף החובה המוטלת עליו
 למסור הודעה לוועדה, לא מסר הנגיד הודעה לוועדה.

לכן אני מבקש לזמן את נגיד בנק ישראל ולסקול מה ייעשה
 בכספים שנגבו במסגרת ההיטל, ואני חוזר ומציע שהכספים יועברו לקרן לב"י
 ולארגון "יד ליד".

בעקבות מכתב שהגיע לוועדה לאחרונה בקשר לתיקון לחוק המטבע,
 שגם הוא היה מונח על שולחן הוועדה זמן רב, המדיניות המוניטרית ממשיכה
 להיות בלתי מובנת לי. ואני חושב שתיטיב הוועדה אם תעמוד על דעתה ותזמן
 את נגיד בנק ישראל, שהוזמן לפני מספר שבועות ולא הופיע.

היו"ר י. כהן:

אנחנו חשבנו שלא היתה הצדקה כלכלית להטלת ההיטל של 3% על אשראי במטבע חוץ. נגיד בנק ישראל לא קיבל את דעתנו. גם את הסינויים שהצענו לא קיבל הנגיד. ומחברר שצדקנו כאשר אמנו שבנק ישראל אינו צריך לנהל מדיניות עצמאית מנוטרלת מהוועדה. לכן על דעת הוועדה כולה נזמן את הנגיד לישיבת הוועדה.

ע. סולודר:

אני ממליצה בפני חברי הוועדה לסייר בבקעת הירדן ולראות את המו"פ החקלאי בבקעה.

י. ארידור:

לגבי חוק היטל על אשראי במטבע חוץ, היות ולא סמכתי על הזכרון הטוב של חברי ועדת הכספים, כולל זכרונותי, ביקשתי מידידי, היועץ המשפטי לוועדה, מר דמביץ, לבדוק את החוק, וראינו שמותר לבטל 2% בלי אישור הוועדה, אבל לבטל כליל את ההיטל הזה אי אפשר בלי אישור ועדת הכספים. אם זה נכון שנגיד בנק ישראל ביטל את ההיטל כליל, זה מנוגד לחוק.

ד. תיכון:

נדמה לי שהוא עשה זאת בשני שלבים. בשבוע הראשון הוריד אחוז אחד וביטל את ההחזר ליצואנים.

ס. אלחנני:

הוא אינו יכול לבטל את ההיטל.

היו"ר י. כהן:

אנחנו החלטנו לזמן בדחיפות את נגיד בנק ישראל לדיון בנושא זה.

סינויים בתקציב לשנת 1987 - פנייה מס' 120 של הממונה על התקציבים

היו"ר י. כהן:

אנו עוברים לנושא הראשון בסדר-היום: סינויים בתקציב לשנת 1987 - פנייה מס' 120 של הממונה על התקציבים, העברה מהרזרבה הכללית למשרד הבריאות.

ד. תיכון:

מישהו מבין מה קורה לגבי העברת תקציבים למשרד הבריאות?

היו"ר י. כהן:

נזמין את הרפרנט ונשמע הסברים.

תקנות מס הכנסה (שיעור המס על הכנסה בעד עבודה במשמרות) (תיקון), התשמ"ח-1988

(מכתב שר האוצר מיום ט"ו בטבת התשמ"ח-5.1.88)

היו"ר י. כהן:

אנו עוברים לנושא הבא בסדר-היום:

תקנות מס הכנסה (שיעור המס על הכנסה בעד עבודה במשמרות) (תיקון), התשמ"ח-1988.

נמצא אחריו נציג של התאחדות המלונאים בישראל. נשמע אותו.

א. נתן:

ועדה נכבדה, מ-1981, מאז שלראשונה יצאו התקנות הקובעות הנח/ות ממס לעובדי המסמרות בייצור, אנו מבקשים מוידה זו לכלול באותו הסדר גם את עובדי ענף המלונאות, ענף המעסיק 22,000 איש במוצע שנתי, מהם כ-18,000-16,000 עובדים מדי חודש תקופה מסוימת במסמרת שנייה ובמסמרת שליטית. כידוע מלון הוא מפעל המתנהל במשך 24 שעות ביממה. ולא רק זה, גם עובד בשבתות ובחגים ואפילו בימי כיפור העובדים חייבים בעבודה בבחי- המלון.

ענף התיירות שהכניס השנה לאוצר המדינה 1,5 מיליארד דולר מוכר על-ידי וועדה זו ובהחלטות הממשלה כענף ייצוא וכענף ייצור. הגשנו תזכירים רבים בנושא. מדי פעם כאשר מתחדש הדיון בנושא אנו חוזרים ומבקשים להפסיק את האפליה של עובדי המלונאות לעומת עובדי התעשייה. אינני רוצה להרחיב את היריעה ולהביא מחדש את כל הנימוקים, אני רק רוצה לציין, שעשינו חשבון שמבחינה חציבית הסכומים הם אפסיים. לא עשינו חשבון כמה זה סך הכל לשנה. אבל אני יכול לתת לכם מספרים שהם כמעט מצחיקים לגבי העובדים עצמם. לפי חשבון שעשינו, מלצר שחצי מהכנסתו בא מעבודה במסמרות, יזכה בהנחה שבין 17 ל-20 שקלים בחודש.

מ. שטרית:

במצב הקיים היום אין שום הנחה לעובדי המלונאות?

א. נתן:

אין הנחות. לא מדובר בהוזלה לגבי המלונות עצמם, כיוון שממילא משלמים חוספת בעבור עבודה במסמרת שניה וחוספת גבוהה יותר עבור עבודה במסמרת שליטית. מדובר על אותם 22,000 עובדים המרגישים עצמם מקופחים, כי הם אינם זוכים לאותה הכרה שהם ראויים לה, כשהם שמרגישים מקופחים גם אותם 350 מלונאים, שרואים בדחיית יישום הסדר ההנחות לעובדי המלונות יחס שלילי ומפלה לגבי הענף.

אני מבקש מהוועדה להחזיר לאוצר את התקנות לתיקון של הוספת מלה אחת בלבד, במקום שמדובר על עובדי הייצור, שיהיה כתוב: בתעשייה ובמלונאות. כלומר, אנו מציעים להוסיף את המלה " במלונאות".

היו"ר י. כהן:

אם יש לחברי הוועדה שאלות למר נתן, בבקשה.

א. דמביץ:

אני מבקש לשאול את מר נתן: האם קבלתם חוות-דעת, שהדבר יכול להעשות במסגרת התקנות ולא בחוק?

א. נתן:

כן.

א. דמביץ:

אמרו לכם המשפטנים שלכם שאפשר לעשות זאת בתקנות?

א. נתן:

כן.

ע. סולודר:

על איזה מגזרים במסק הוחלו תקנות אלו?

היו"ר י. כהן:

על התעשייה והחקלאות.

ע. סולודר:

על העובדים בבתי החולים חלות התקנות?

נ. ארד:

כל שנה אנו שומעים את התביעה של המלונאים להחיל את התקנות על עובדי ענף המלונאות. האם הובטח לכם משהו? על יסוד מה אתם באים לוועדת הכספים?

א. נתן:

על יסוד הבטחות.

נ. ארד:

למי פניתם? מי הבטיח לכם ומה הבטיחו לכם?

ד. צוקר:

מי היום אינו נהנה מהנחות ממס על עבודה במשמרת שניה ובמשמרת שלישית?

ד. תיכון:

אתם בודאי יודעים שאחד הנושאים שיוסדר על-ידי ועדת שיטינסקי הוא נושא ההטבות במס לעובדי המשמרת השניה והמשמרת השלישית. אין ספק שועדת שיטינסקי תפרסם את המלצותיה בתוך חודש-חדשיים. האם אתם חושבים שתקופה קצרה צריך לבטל את העיוות הקיים שנים רבות, - עיוות שאני נלחמתי כדי לבטלו? כיוון שמדובר על חדש-חדשיים, האם באמת צריך לעשות את המהפך שלו אנו מייחלים ואחר-כך לבטל לכולם? האם זה עדיף על-פני בקשה להאריך את התקנות כמות שהן לתקופה של חדשיים?

א. נתן:

ראשית, תמיכה בבקשתנו זו יש לנו כמובן מצד משרד התעשייה והמסחר, שלא פעם הופיע נציגו בוועדה זו וביקש אותו תיקון שאנו מבקשים. גם באוצר לא נדחתה הבקשה שלנו ונאמר שהדבר ייבדק.

נ. ארד:

מי אמר זאת?

א. נתן:

גם שר האוצר אמר שבכוונתו לבטל את כל ההפלות לרעה בין תעשיית התיירות ובין התעשייה. אגב, הוא קיים חלק מהבטחותיו. לשאלתו של חבר-הכנסת דן תיכון, הדגשתי בדברי שלא מדובר על תוספת תקציבית גדולה. יש בזה יותר צעד סמלי וצעד שיכול להרים את המורל של עובדי המלונות, כאשר יוכר פעם אחת שתרומתם למשק המדינה זוכה להכרה של הכנסת והמוסדות.

היו"ר י. כהן:

תודה רבה למר נתן.

אנו ממשיכים בדיון בתקנות אלו. רשות הדיבור לחבר-הכנסת

שלמה עמר.

ד. תיכון:

אני מבקש שנציב מס הכנסה יציג את הנושא ויאמר איך עודכנו

הסכומים.

ש. עמר:

אני מציע לשמוע את יושב ראש ועדת המשנה לנושא זה, חבר-הכנסת דן תיכון. בזמנו הופיעו לפנינו הרבה מאד משלחות, שהיו להם נימוקים להיות נכללים בהסדר ההנחות ממס לעובדי המסמרות, ובכל שנה אמרו: בשנה הבאה יכנסו לעובדי הקורה ויבדוק את הנושא ויגיעו למסקנות. לצערי, זה נדחה משנה לשנה.

אני הייתי מצפה מהאוצר שלא לחכות להמלצות ועדת שיטינסקי, אלא לבוא ולומר: איך לזה שום תכלית, אני מגיש הצעה לבטל את ההנחות הללו. הדרך שבה אתם הולכים היא התחמקות מהנושא. אני מוכן לומר, שלא ועדת שיטינסקי חבטל את ההנחות כמס לעובדי המסמרות. לוועדת שיטינסקי אין מעמד, כך שאין לזרוק כל דבר על ועדת שיטינסקי.

בעיית האחיות בבתי החולים יכולנו לפתור בדרך קלה, בדרך של מתן הנחות ממס לעבודה במסמרות. לא יכול להיות שיוליכו את הוועדה שולל על-ידי הארכה של התקנות הקיימות לעוד שנה ועוד שנה. בואו אנחנו, ועדת הכספים, נאמר שאיננו דנים בבקשה, מבטלים את התקנות ועל-ידי כך יוצרים לחץ על האוצר לדון בצורה מסודרת בנושא זה ולכלול בו אחיות ומלונות. אני רואה בחירות תעשייה לא פחות חשובה מתעשיות אחרות. מר נתן אמר שלגבי עובדי המלונות זה סמלי. אני חושב שזה לא רק סמלי.

י. ארידור:

בתחבורה זה חל.

ש. עמר:

כאשר היית שר האוצר הבטחת לבטל את התקנות כעבור שנה.

י. ארידור:

אני לא הבטחתי לבטל, אני הנהגתי הנחה זו ממס לעובדי המסמרות.

ש. עמר:

לכן אני מציע: או שנדחה את התקנות או שנקיים דיון יסודי בנושא.

י. ארידור:

אני רוצה להציע הצעה לסדר: יש שתי אפשרויות: לאשר את התקנות אחרי דיון ארוך ולאשר את התקנות בלי דיון. אני מנחש את תוצאות הדיון. יגידו: היות וועדת שיטינסקי מטפלת בנושא ואיננו רוצים לבטל את ההנחות ממס, נאשר את התקנות. במסגרת הצעה לסדר, אינני רוצה להיות בלתי-הוגן ולחת נימוקים ענייניים. אבל אני חושב שאפשר לחסוך זמנה של הוועדה, אפשר לוותר על רשות הדיבור ולאשר את התקנות.

היו"ר י. כהן:

אומר לי נציג מס הכנסה, שאין סמכות בחוק להוסיף תעשיות אחרות. לשם כך יש צורך לשנות את החוק. אנו איננו מעוניינים לשנות מה שהשיגו העובדים. מאחר והצעחו של חבר-הכנסת יורם ארידור אינה מתקבלת, נקיים דיון. רשות הדיבור לחבר-הכנסת יאיר צבן.

י. צבן:

אילו הייתי מעריך, כפי שמעריך חבר-הכנסת יורם ארידור, שתוך חדש-חדשיים ועדת שיטינסקי וגיט המלצותיה ותוך חדש-חדשיים הממשלה תאמץ אותן, אז יש הגיון רב בטענה: מה נשנה עכשו, כי כל העניין הוא לשלושה חדשים. אבל היות ואין לי הנסיון התמים שיש לחבר-הכנסת ארידור כשר האוצר וכחבר ועדת הכספים, אני מציע לקחת בחשבון שההכרעה שלנו היא לפחות לשנה. לאור

י. צבן

הנסיון של השנים האחרונות מה שמביאים עכשו לפנינו זה מתן הכשר לשיטה הקיימת.

היו"ר י. כהן:

אתה מציע לבטל אותה או להרחיב אותה?

י. צבן:

אני בעד הרחבתה, ואני מציע שנקיים דיון בנושא זה, וכדאי להזמין לדיון את פרופ' שיטינסקי שבדאי למד את הנושא.

ח. רמון:

אני חושב שנושא ההנחות ממס לעובדי המשמרות מעיד עד כמה נושא הפטורים וההנחות ממס הוא מסובך. הנחות ממס לעובדי המשמרות החלו כאשר באו ואמרו: בחעשייה יש מכונות שאינן מנוצלות במשמרת שניה ובמשמרת שלישית. אם תחתן הנחה ממס לעובדים במשמרות אלו התפוקה תעלה.

י. צבן:

ההסכם עם רופאי קופת-חולים בנושא הניתוחים, זה אותו דבר.

ח. רמון:

עכשו מנסים להרחיב תחולת ההנחות ממס על עובדי המלונות, ואני לא אסכים להחילן על עובדי המלונות, אם לא יוחלו על האחיות, ואז יבואו בתביעה זו אנשי המחשבים ונהגי המשאיות וכך נעבור על כל המשק.

הבעיה המרכזית בנושא של ההנחות היא, שאי אפשר לעמוד בכוונה המקורית ולכן צריך לתת שכר גבוה לעובדי המשמרת השניה והשלישית ולא לתת הנחות ממס. לכן אני ממשיך לתמוך בחקנות כמות שהן. כל עוד לא מרחיבים אותן זה בסדר. אבל גם בשיטה הנוכחית נכנסים כל-מיני גורמים שאין בינם ובין הכוונה המקורית של שר האוצר דאז, חבר-הכנסת יורם ארידור, דבר וחצי דבר. לכן כאשר באים אלי עובדי אל-על, קשה לי להתווכח אתם, כי הם אומרים: למה אלה כן ואני לא? ולי אין תשובה.

ד. צוקר:

עד כמה העניין צריך להבדק יוכיח הנתון הבא: בחקציב 1986/87 שווי הפטור לעבודה במשמרות היה 26 מליון ש"ח, כאשר 50% מן הפטור הזה ניתן למי שנמנה עה העשירון העליון.

י. ארידור:

לא בסעיף זה. בסעיף זה יש תקרה.

ד. צוקר:

כלומר, מרוב כוונה טובה, מי שנהנה מפטור זה אלה עובדי חברת החשמל, שמקבלים מחצית מהפטור. אם מישהו זקוק לעוד ראייה למה צריך להעביר פטור זה וכל הפטורים ממס מהעולם, צריך להסתכל בפטור זה.

ד. תיכון:

אני מלווה את התקנות הללו במשך שנים רבות. היו שנים שבחרנו להאריך אותן לתקופה קצרה כדי ללחוץ על האוצר שיציג לפנינו דפורמה בנושא זה. זכור לי שמנכ"ל משרד האוצר בימי כהונתו של יורם ארידור כשר האוצר הבטיח שאם נאשר תקנות אלו פעם נוספת, הוא אחראי לכך שבדיקת הנושא באוצר תושלם ויוגש לנו משהו חדש שיהווה חידוש בתחום העבודה במשמרות.

רבותי, מי שחושב שועדת שיטינסקי תמליץ לבטל הנחה זו ממס לעובדי המשמרות, צודק. אבל מי שחושב שהמלצה זו של ועדת שיטינסקי תמוטט

טועה. אנו מאשרים את התקנות היום לעוד כמה שנים טובות, שכן ההארכה הבאה של התקנות תהיה בכנסת הבאה. אין כוח שיבטל הנחות אלו ממס, אלא אם הוועדה רוצה ליטול יזמה ולבטל את התקנות. לכן השימוש בוועדת שיטינסקי טוב לצורך הדיון היום כדי להביא להארכת התקנות פעם נוספת.

אני רוצה להביע מחאתי שהתקנות מוגשות באיחור, וכאשר התקנות מוגשות באיחור, אין לנו ברירה אלא לאשר אותן מייד, שכן אם לא נאשר אותן, אנו מזמינים עלינו לחצים אדירים. אני תמיד חמה למה מביאים לפנינו את התקנות ברגע האחרון. אבל מתברר שהאוצר עושה זאת כחלק מהפעלת הלחצים על הוועדה.

רבותי, מי שצריך לטפל בנושא זה איננה ועדת שיטינסקי ולא חבר הכנסת חיים רמון ולא חבר-הכנסת יאיר צבן. הם האחרונים שיכולים לחוות דיעה בנושא שכן הם פוליטיקאים. ממשלת ישראל הקימה את המכון לפריון העבודה והייצור, ומכון זה יש לו עמדה בנושא זה. מי שרצוי שיקבע בנושא זה הוא המכון לפריון העבודה והייצור, שכן הוא עוסק בהעלאת הפריון. עם כל הכבוד לוועדת שיטינסקי ולנציב מס הכנסה, הנושא איננו נושא מיסוי בלבד. יש לו חיים מעבר לאלמנט המיסוי. אם יבוא נציב מס הכנסה ויאמר, שאנו נותנים פיצוי לעשירון העליון, יכול להיות שהוא יצדק, אבל זה פחות מעניין אותי. אותי מענינת עמדתו של המכון לפריון העבודה והייצור, שכן הוא יכול לומר, שכתוצאה מביטול ההנחות ממס, הפריון במקומות עבודה אלה יכול לרדת ב-15%-10%.

לכן, מאחר ונזדקק תוך חדש-חדשיים לדיון נוסף בנושא זה, אני מבקש להאריך תקנות אלו לחצי שנה.

י. צבן:

מדוע בעוד חדש-חדשיים נזדקק לדיון נוסף?

ד. תיכון:

כי ועדת שיטינסקי תתייחס לנושא. בפנייתו לוועדה כותב שר האוצר: אני מבקש להאריך את התקנות לשנה, אבל דעו לכם שבקרוב תגיש ועדת שיטינסקי את המלצותיה, ואני - שר האוצר - מתחייב לבוא עם המלצות ועדת שיטינסקי.

ג. גדוח:

איפה זה כתוב?

י. רבינוביץ:

בפסקה השניה של פנייתו של שר האוצר.

מ. שטרית:

כתוב: "אם בעקבות דו"ח הוועדה יוחלט על ביצוע רפורמה בנושא הטבות מס כבר בשנת 1988 יתוקנו התקנות בהתאם".

ד. תיכון:

היחה ועדת משנה לנושא זה שפעלה בכנסת העשירית ובכנסת האחת-עשרה, והיא ניסתה להתייחס ברצינות לנושא. אבל בכל פעם חזרו עד הרגע האחרון וכאשר ניסו פעם אחת להתמודד עם ועדי העובדים, מהר מאוד התקפלו. אם זכור

לי דיון סוער בוועדת הכספים, הרי היה זה הדיון על נושא ההנחות ממס לעובדי המסמרות אליו הוזמנו ועדי העובדים.

לכן הבה נלווה את ההחלטה היום בדרישה שהמכון לפיריון העבודה והייצור יערוך מחקר בנושא זה, כך שהדיון בהמלצת ועדת שיטינסקי ייערך בוועדה כאשר יהיה לפנינו המחקר של המכון לפיריון העבודה והייצור. וחיטיב הוועדה לעשות, אם נושא זה יידון בוועדת משנה שאני לא אהיה חבר בה, כי אני לא אתבזה יותר.

סמדר אלחנני:

כל ששה חדשים הייתי כותבת נייר על הנושא עד שראיתי שאין טעם בכך. ועדת בן-שחר ביטלה את כל הפטורים וההנחות ממס והכינה תכנית חדשה למס.

אני רוצה להסב תשומת לב הוועדה, שלא טוב להאריך חקנות לתקופה של פחות משנה. באמצע השנה אי אפשר לשנות. יבואו כל אלה המכונים משכורות ויגידו: אי אפשר לשנות, בייחוד לגבי עבודה במסמרות, כי חישוב המס הוא שנתי ולא חדשי. אם החלטתם עכשו זה יהיה עד סוף השנה. אפשר לתת הטבות במהלך השנה, אי אפשר להחליט על החמרות במשך השנה. אם ועדת שיטינסקי תחליט שזה טוב, אפשר לתת זאת במהלך השנה רטרואקטיבית, אבל אי אפשר לגזול זאת רטרואקטיבית.

י. ארידור:

אפשר לגזול זאת רטרואקטיבית, אבל לא שלושה חדשים לפני הבחירות.

סמדר אלחנני:

יש לי תיק שלם על הנושא הזה. כאשר בדקתי את הנושא, התאחדות התעשיינים מסרה לנו נתונים על השפעת המיסוי הזה. למעשה זו הטבה לבעלי השכר הגבוהה.

י. ארידור:

זה לא נכון.

ד. תיכון:

ואיך זה משפיע על הפיריון?

סמדר אלחנני:

אין שום הוכחה שזה מעלה את הפיריון.

ד. תיכון:

אנשים לא ירצו לעבוד במסמרות אם לא יקבלו הנחה זו.

ד. צוקר:

תעלה את השכר לעובדי המסמרות.

ד. תיכון:

תשלח את חבר-הכנסת חיים רמון לשכנע את מזכיר ההסתדרות. אדוני היושב ראש, מה אתה חושב על הנושא?

היו"ר א. שפירא:

אני חושב שההנחה ממס לעובדים במסמרות היא חשובה, במיוחד עכשו כאשר ערביי השטחים אינם באים לעבודה.

מ. שטרית:

אני חושב שאין סיכוי שועדת שיטינסקי תביא לשנוי בנושא זה. ראינו איך גמזו וקברו אותה על-ידי הקמת ארגון של המעוניינים נגד כוונותיה של ועדת שיטינסקי, כפי שהודלפו, בנושא הרווחה. חוששני שיקרה אותו דבר לגבי פטור זה.

הפטורים למיניהם, מי שאינם נהנים מהם, אלה העובדים שלהם הם נועדו. בסופו של דבר הנהנים הם בעלי הכנסה גבוהה ולא בעלי ההכנסה הנמוכה. ובתחום זה של עבודה במסמרות צריך רביזיה רצינית, כי מצד אחד אין יכולת לחייב עובדים לעבוד במסמרת שניה ובמסמרת שלישית ומצד שני קיים ציוד שאינו מנוצל. הדרך שהולכים בה המעסיקים היא עבודה במסמרת אחת, וציוד שיכול להיות מנוצל סביב השעון, עובד רק בשליש.

סמדר אלחנני:

המפעל קיבל סובסידיה.

מ. שטרית:

אני חושב שהוועדה צריכה לעשות בעניין זה קצת מעבר לאישור התקנות פעם נוספת. הוועדה צריכה ליזום דיון עם האוצר על מנת שיחליט על מדיניות אחרת שאפשר לבצע במשך השנה.

בהמשך לדיון בקואליציה, אינני מבין איך תקנות אלו מתיישבות עם ההנחה, שאסור לחוקק חוק שעולה כסף.

ד. חיכוך:

זו הארכה של התקנות.

מ. שטרית:

אבל זה עולה בכסף.

אדוני היושב ראש, אין לנו מנוס אלא לאשר הארכת התקנות, אבל אני מציע שתיוזם דיון בנושא.

א. ויינשטיין:

חבריה התייחסו לוועדת שיטינסקי. אני חושב שטוב שנדע כולנו,

שאינן לתלות תקוות בוועדת שיטינסקי. דרך עבודתה של ועדת שיטינסקי והידיעות הסותרות המגיעות מתוכה חדשות לבקרים וההתנגדות שיוצרת הוועדה בעצם עבודתה ופרסומיה, מצביעות על כך, שגם אם הוועדה תסיים עבודתה המלצותיה לא ייושמו אלא בעוד שנה. לכן אני סבור, שכדאי שאנו, סביב השולחן הזה, לא נתייחס ברצינות למה שקורה בוועדת שיטינסקי.

אני חושב שועדת הכספים נכשלה בקדנציה זו בנסיון לטפל בבעיה של הנחות ממס לעובדי המסמרות. אנו מנסים לטפל בנושא זה כל שנה ללא הצלחה. הייתי מבין אילו היינו הולכים בדרך אוניברסלית הכוללת מגזרים שלמים, בלי הפליות.

אין לנו ברירה אלא לאשר את התקנות. אם אפשר היה להאריך

לחצי שנה, היינו עושים זאת. אני חושב שאנו צריכים להאריך את התקנות בשנה אחת. אבל מאידך ועדת הכספים צריכה לקבל החלטה, שבעיית העבודה במסמרות וכל סוגיית המס על עבודה במסמרות היא בעיית שהוועדה מודאגת ממנה ואינה מטלימה עם מדיניות האוצר. חשוב לוועדת הכספים של הכנסת הסתים-עשרה שתתכנס במחצית ינואר 1989 חדע שועדת הכספים הקודמת לא היתה מרוצה והיא ביקשה מהאוצר להביא לפני מדיניות חדשה וראציונלית, שמבטלת את ההנחות ממס לעבודה במסמרות הקיימות היום או שמחילה הנחות ממס על עבודה במסמרות על כל העובדים.

היו"ר א. שפירא:

התקנות בענין הנחות ממס לעובדי המסמרות הארכנו ארבע פעמים. הקימונו ועדה מיוחדת בראשותו של חבר-הכנסת דן תיכון, כי חשבנו שבמליאת הוועדה אי אפשר להכנס לכל פרטי הנושא. ציפינו שועדת המסנה תהיה זו שתביא הפתרון לגבי הנושא של עבודה במסמרות והנחות ממס. אך ציפייחנו זו לא נתמלאה.

אני רוצה להגיד כמעסיק: ההנחות ממס לעבודה במסמרות כפי שהן קיימות היום גורמות עוול. במקום להביא פועלים מפורטוגל, כי עובדי ישראל אינם רוצים לעבוד במסמרות - - -

ח. רמון:

כי לא משלם סכר הולם.

ד. תיכון: כי אינם יכולים. אלה התנאים בתעסיה. אתה רוצה לסגור את התעסיה?

היו"ר א. שפירא:

לכן אני מצע לקבל את הצעת האוצר ולהאריך את התקנות. אבל אקים ועדת משנה חדשה, ואראה מי יהיה היושב ראש, שבאמת יהיה מעונין לטפל בזה.

ע. סולודר:

אתה אינך מרוצה מהיושב ראש של הוועדה הקודמת?

ד. תיכון:

מהוועדה הקודמת התפטרתי ואין לי שום מחויבות, ולא אשתתף יותר בוועדה שתדון בנושא.

היו"ר א. שפירא:

אני מביא להצבעה תקנות אלו.

ה צ ב ע ה

תקנות מס הכנסה (סיעור המס על הכנסה בעד עבודה במסמרות)(תיקון), התשמ"ח-1988 א ו ש ו ר ו

ד. תיכונ:

אדוני היושב ראש, אני מעריך את הרצון שלך להתקדם, אבל אם יש הצעות אחרות, אני מבקש להעמיד גם אותן להצבעה.

הצעות לסדר-היום של חברי הוועדההיו"ר א. שפירא:

הצעה לסדר-היום לחבר-הכנסת דוד דנינו.

ד. דנינו:

אדוני היושב ראש, אני יודע שיש פנייה של הממונה על התקציבים להעברה תקציבית לבתי-כנסת, ומשום מה היא מונחת במגירה. יש בתי-כנסת שנשארו ללא ריצוף וללא חלונות, ובקשה זו אינה מובאת לאישור, אחרי שנסחבה באוצר חדשים על-גבי חדשים, מחודש יולי. היושב ראש, שיודע מה זה בית-כנסת, צריך היה להביא פנייה זו ראשונה לפני הפניות להעברות תקציביות לשטחים ולפרחים. מה קרה? הוא אמר: אני מבקש ללמוד את העניין. אין מה ללמוד. אני מבקש להביא להצבעה פנייה זו.

ד. צוקר:

אין עכשו דיון על העברות תקציביות.

היו"ר א. שפירא:

חבר-הכנסת דנינו, אל תעשה סערה בכוס מים. בקשה זו הגיעה למזכיר הוועדה אחמול, והיא נושאת תאריך 15 בינואר 1988. עם כל הכבוד, יש סדר בוועדה זו. ורק משום שאתה נציג משרד הדחות בוועדה זו - - -

ד. דנינו:

איןני נציג משרד הדחות.

היו"ר א. שפירא:

בקשה שהגיעה אחמול, תובא לדיון אם ירצה הסם השבוע ואזמין את נציג משרד הדחות.

מ. שטרית:

ואת נציג משרד הפנים.

היו"ר א. שפירא:

אזמין את שניהם. אין בעייה, כל עוד יחלשו כסף לבתי-כנסת, אני אברך אותם.

צו מס הכנסה (הטבות לחיילים משוחררים) (הארכת החקופה המזכה),

התשמ"ח-1988

(מכתבו של שר האוצר מיום ח' בטבת התשמ"ח-29.12.87)

היו"ר א. שפירא:

אנו עוברים לנושא הבא בסדר-היום:

צו מס הכנסה (הטבות לחיילים משוחררים) (הארכת החקופה

המזכה), התשמ"ח-1988.

אם אין הערות, אני מעמיד להצבעה צו זה.

ה צ ב ע ה

צו מס הכנסה (הטבות לחיילים משוחררים) (הארכת התקופה

המזכה), התשמ"ח-1988 א ו ש ר

סמדר אלחנני:

כולם מרגישים שהם עושים משהו טוב לחיילים על-ידי הארכת הצו הזה, אבל למעשה לא נותנים הרבה. החישוב הוא שנתי. מי שמסתחרר באמצע שנת המס או בסוף שנת המס, אינו מקבל ולא כלום, והוא אינו מבין מדוע מישהו אחר מקבל. בדרך כלל החיילים המשוחררים, כאשר הם מתחילים לעבוד, מקבלים שכר נמוך ולכן אינם יכולים לנצל זאת. וכך יוצא שכל שאתה פחות זקוק, אתה מקבל הטבה גדולה יותר. הזיכוי הוא 6 נקודות בשנה הראשונה, 4 נקודות בשנה השנייה ו-2 נקודות בשנה השלישית.

יש ועדת משנה שבודקת כל ההטבות לחיילים המשוחררים. לפי דעתי, צריך לאחד את כל ההטבות ולראות מה נותנים בסך הכל לכולם, מענק שחרור או שכר גבוה יותר. אל תשכחו שברגע שהוא הולך לצבא, ההורים מפסידים נקודת זיכוי. מוטב היה לתת להורים נקודת זיכוי כאשר הוא בצבא, כי כאשר הוא בצבא הוא עולה הכי הרבה כסף.

מ. שטרית:

אנו הצענו הצעת-חוק שתינתן נקודת זיכוי להורים כאשר הבן

משרת בצבא.

סמדר אלחנני:

אני אומרת שבמסגרת העלות הקיימת צריך לבחון את ההטבות.

חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס' 77). התשמ"ח-1987

היו"ר א. שפירא:

אנו עוברים לנושא הבא:

חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס' 77), התשמ"ח-1987,

א. דמביץ:

המשתלב עם חוק זה זו ההחלטה בענין שכר וגימלאות. הדברים הולכים יחד והדברים צריכים להעשות במסולב. בהקשר זה אני רואה חובה להזכיר לוועדה את ההערה שהערת בענין הגימלאות.

היו"ר א. שפירא:

אני בעד זה, שנשיא המדינה יהנה מגימלאות יותר מכל אדם אחר.

א. דמביץ:

אבל אינך בעד זה שנשיא בגימלאות יקבל יותר מאשר נשיא בפועל.

היו"ר א. שפירא:

כן, כי כאשר הוא נשיא בפועל יש לו הרבה דברים שאין לו כאשר

הוא פורש לגימלאות. ואנו צריכים להסתגל לרעיון, שנשיא המדינה הוא נשיא המדינה.

אנחנו החלטנו בוועדה מיוחדת של ראשי הסיעות, שמסכורתו של האזרח הראשון, נשיא המדינה, תהיה בשקל אחד יותר ממסכורתו של נשיא בית-המשפט העליון. אומר מר דמביץ, שכאשר נשיא בית-המשפט העליון פורש לגימלאות, הוא מקבל 70% פנסיה. היות והנשיא היה פטור ממס הכנסה רק לגבי היכר, אמרנו שהוא לא יקבל שקל אחד יותר ממסכורתו של נשיא בית המשפט העליון. עכשו, כאשר מחזירים את המצב לקדמותו והנשיא ישלם מס הכנסה, אומר החוק: אמנם אתה מקבל שקל אחד יותר, אבל אתה חייב במס הכנסה מלא כמו כל אדם אחר.

אומר מר דמביץ: בואו נחשוב מה יהיה המצב לגבי הגימלאות. נשיא בית המשפט העליון הפורש לגימלאות מקבל 70% מהשכר, ולפי זה יוצא שנשיא המדינה יקבל יותר.

א. דמביץ:

לא אמרתי זאת. אמרתי שהנשיא בגימלאות קציר, מחמת הפטור ממס הכנסה בשיעור של 35% עד תקרה של 2000 שקל יקבל יותר.

א. ויינשטיין:

אדוני היושב ראש, מפאת כבודו של הנשיא וכבודה של הוועדה, יש ועדת משנה לנושא זה.

היו"ר א. שפירא:

אני חשבתי שלא יהיה דיון, כי יש הסכמה של ראשי הסיעות.

א. דמביץ:

אינני חושב שזה לכבודו של הנשיא, שהנשיא יקבל פחות ממי שהיה נשיא לפני חמש שנים. אם אתה אומר שהגימלה היא 100% והוא מקבל 35% פטור ממס, יוצא שנשיא לשעבר יקבל 275 שקלים יותר מהנשיא הנוכחי.

י. ארידור:

אפשר לעשות זאת ובלבד שזה לא יעלה על סכום מסויים.

א. דמביץ:

אני מדבר על הנטו.

היו"ר א. שפירא:

נדון על כך בפורום ראשי הסיעות, אבל אז תהיה בעייה של חודש.

א. דמביץ:

התחולה תהיה מינואר 1988.

א. שלום:

אני מקבל מה שאמר היושב ראש, שהנשיא בפועל יש לו לשכה ונהג ועוזרים. נשיא לשעבר, אין לו כל אלה.

ע. סולודר:

היות ואני הבאתי את החוק למליאת הכנסת ונשמעו הערות לחוק,

אני מבקשת שתקרא את ההערות.

היו"ר א. שפירא:

אני מוריד את הנושא מסדר-היום ומעביר אותו לוועדה של ראשי

הסיעות.

חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 76), החשמ"ח-1988

היו"ר ע. סולודר:

אנו עוברים לנושא הבא בסדר-היום:

חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס' 76), החשמ"ח-1988,

שהעבירה מליאת הכנסת לוועדה להכנתו לקריאה שניה ולקריאה שלישית.

נשמע את נציגות שדולת הנשים בישראל, ד"ר פרנסס רדאי וגברת

נירה להב.

ד"ר רדאי:

אני מייצגת את שדולת הנשים בישראל. אני רוצה לומר, ששדולת הנשים בישראל הגישה נייר על עמדת השדולה להצעת החוק והוא מתייחס בצורה יותר רחבה לבעיות המיסוי של האשה בישראל ועמדה רחבה יותר בעניין העקרוני - איך להסדיר עניין המיסוי של בני זוג, כאשר הגישה העקרונית שלנו היא שבכל זאת יש צורך בהפרדה בתיק, בהשגה ובערעור בין בני זוג.

החלק השני של הנייר מתייחס לצורך בהכרה בהוצאות של טיפול

בילדים של בני זוג, כאשר הוצאות אלו הכרחיות כדי שבני הזוג יפיקו את ההכנסה מיגיעה אישית.

ועכשו להצעת החוק. קודם כל, אנחנו בעד הצעת החוק, ואנו מברכות את חברות-הכנסת חייקה גרוסמן ושרה דורון, שיזמו את הצעת החוק המתייחסת לעיוות הקיים היום בפקודת מס הכנסה.

הדבר החיובי המרכזי בהצעת החוק הוא, שבעצם היא מחסלת

את הסטריאוטיפים בפקודת מס הכנסה, כאשר סטריאוטיפים אלה גורמים גם עיוות כלכלי לגבי בני הזוג, שבמקום לתת להם תמריצים כלכליים קובעים את חבות המס שלהם לפי הסייכות המינית, וגם גורמים לכך שרואים את האשה כאדם שאינו עצמאי בחיים הכלכליים של המדינה.

אולם התוצאה של הצעת החוק, פוגעת בסימטריה שבפקודת מס הכנסה.

בסעיף 65(ב)(ג), לפי הגירסה שיצאה מהוועדה, נקבע שהכנסת בני זוג נשואים החיים יחד, יראוה לענין פקודת מס הכנסה כהכנסתו של אחד מבני הזוג לפי בחירתם והיא תחוייב במס על סמו; נקבע לאיזה מבני הזוג תיוחס ההכנסה של שניהם ועל שם מי יהיה החיוב במס. התוצאה בפועל של השינוי הזה היא - שמירת הסטטוס-קוו.

י. ארידור:

מבחינה חוקית זה נותן שוויון מלא.

ד"ר רדאי:

תיאורטית זה נותן שוויון, אבל התוצאה בפועל היא שזה משאיר סטטוס-קוו, משאיר את המצב כמו שהוא היום. איך זה יכול להיות? כי זה אומר שאם הזוג לא יבחר ולא יודיע על בחירתו, חזקה היא שזה יהיה על שם הבעל. רוב הזוגות לא יבחרו. ולא רק זה, אלא הם יכולים לבחור שלושה חדשים מיום הנישואין.

י. ארידור:

גם אחר-כך.

ד"ר רדאי:

לפי ההצעה שלכם - לא.

כל העול לשנות את הסטטוס קוו הוא על בני הזוג. ואנו אומרות שצריך להעמיד בראש את רישום ההכנסה והתיק לפי קריטריונים שלא יבטאו את המציאות הקיימת. במציאות, אנחנו יודעים שרוב בני הזוג יבחרו בבעל כמי שעל שמו תירשם ההכנסה, ולשנות את זה מטיל עול על האשה, שממשיכה להיות הסטריוטיפ הנחות במדינה. כדי להמנע ממצב המטיל את העול לשנות נורמות אנכרוניסטיות על האשה, אנו מציעות שירשמו גם את ההכנסה וגם את החיוב על שם בן-הזוג ששמו קודם על-פי סדר האל"ף-בי"ת, ואז זה יפול באופן שאינו קשור עם מין בן-הזוג.

היו"ר ע. סולודר:

ד"ר רדאי יש לך גם הצעת נוסח משפטי?

ד"ר רדאי:

אני שותפת במשרד של עורך-דין אמנון רפאל ואני יכולה להגיש הצעת נוסח. אבל שוב אני חוזרת ואומרת: נניח שאינכם מקבלים את הפתרון הטכני שאנו מציעות, אז צריך לחזור להצעה המקורית של חברות-הכנסת גרוסמן ודורון, כי הסינוי שהכנסתם בהצעה המקורית שלהן מקטין כמעט עד לאפס את ההשפעה בפועל של הסינוי המאד חיוני וחיובי שהן הציעו.

י. ארידור:

הטענה שלך היא, שהנשים לא ישתמשו בזכות שנותן להן החוק

שהציעו חברות-הכנסת גרוסמן ודורון?

ד"ר רדאי:

כן.

אין לחזור למצב שמס הכנסה אינו מסקף את המציאות הכלכלית. יכול להיות שחלק מהנשים, כמו חלק גדול מהגברים, עוד לא התעוררו לסינוי שחל במציאות הכלכלית לגבי נשים נשואות. אני אומרת, שלא נראה לי שהסטריאוטיפים הקיימים בפקודת מס הכנסה צריכים לעמוד בדרך של הכרת המציאות כפי שהיא היום. מה שאני מבקשת הוא לתת ביטוי לסינוי שהוועדה רוצה לעשות. כאשר אתם משאירים זאת לבחירת בני-הזוג תוך שלושה מיום נשואיהם, זה סינוי שלא יביא לסינוי בפועל. זה סנוי תיאורטי. אני חושבת שהסנוי התיאורטי חשוב, אבל חשוב באותה מידה לשנות את המציאות בפועל.

ש. דורון:

מה השינוי בפועל זאת מבקשת?

ד"ר צדאיי:

שינוי בפועל שיטאיר את הבחירה בין בני הזוג באופן שיטקף את המצב הכלכלי, או שינוי בפועל לפי קריטריונים מסויימים.

נ. להב:

אני מגישה תזכיר המפרט את עמדת טדולת הנשים להצעת החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 76), הוטמ"ח-1988. אנו חושבים שהשינויים בעיקרם אינם שינויים מהותיים.

היו"ר ע. סולודר:

תזכיר זה שהגשת מתייחס לכלל פקודת מס הכנסה.

א. דמביץ:

כי יש תיקונים נגררים שהם מחוייבי ההגיון של הדבר.

היו"ר ע. סולודר:

אני מבינה שיש פה הערות כלליות לפקודת מס הכנסה.

נ. להב:

בסעיף 1 בתזכיר אנו אומרות שבעקבות תיקון סעיף 65 לפקודה, יש לחקן בהתאמה את הגדרת "גיל פרישה" בסעיף 9א לפקודה. אנחנו חושבים שצריך לקבוע סימטריה לאור התיקון בסעיף 65.

א. דמביץ:

זה לא יהיה כל-כך טוב לאשה.

נ. להב:

בסעיף 2 בתזכיר שלנו, אנו מציעות להחיל סעיף 40(ב)(2) לפקודת מס הכנסה גם על אשה המשתתפת בכלכלת ילדיה שאינם חיים עימה. את סעיף 40א לפקודה יש להחיל גם על אשה גרושה המשלמת מזונות לבעלה לסעבר.

סעיף 41(2) לפקודה יש להחלים באופן שיחול על כל אחד מבני

הזוג.

אשר לאיזכור סעיף 40(ב) לפקודה בסעיף 41(1) לפקודה, יש

להחיל את הוראות סעיף 41(1) לפקודה גם ביחס לגברים.

יש לחקן סעיף 44 לפקודה - - -

א. דמביץ: על זה דברנו.סמדר אלחנני:

אבל לא הכנסנו תיקון לסעיף 44, שענינו זיכוי בעד הוצאות

רפואיות. ברשימת הסעיפים שעמו הקבלה שכחו להכניס סעיף 44(א).

נ. ארד:

זה אפשר להכניס כאן.

סמדר אלחנני:

זה לא פשוט, כי יש רצפה לזיכוי להוצאות רפואיות. יש סכום

שלפי הודעה מס הכנסה שווה למס האחיד, שעליו לא ניתן זיכוי. רק מעבר

לסכום הרצפה ניתן זיכוי. אנשי מס הכנסה אמרו: אף אחד עוד לא הביא קבלה שזה המס האחיד. מס אחיד משלמים למשפחה. לדרוש זאת, זו יכולה להיות החמרה.

שנית, בהסדרות העובדים שחרטה על דגלה שוויון נשים, רק הבעל משלם מס אחיד.

נאווה ארד:

גם האשה משלמת.

סמדר אלחנני:

לא, הבעל משלם. לאשה לא כדאי.

נ. להב:

לסעיף 65, לנושא של בחירת שם בן-הזוג, קשה לנו לקבל שהדבר

ייעשה על-פי בחירת פני הזוג. לכן הגענו לקריטריון ארביטררי החל על 50% מהגברים ו-50% מהנשים. זה נראה מגוחך לקריטריון שהצענו, אבל האלטרנטיבה היא מסיכת פתקים מהכובע. בסך הכל במה מדובר? אפשר לייחס את ההכנסה או לדוד ליבוביץ או לצפורה ליבוביץ או למספחת ליבוביץ. כיוון שהאילון הוא טכני, הצענו קריטריון ארביטררי להתגבר עליו ובלבד שיהיה אובייקטיבי. המציאות היא, קבלת הנשים הנערכת לנשים הבאות למס הכנסה, כאשר אומרים להן: אם זה לא החיק שלכן, אתן אינכן יכולות לעיין בו. אם זה יהיה המסר לנשים, - - -

קריאה:

לא אוהבים את הנשים במס הכנסה?

נ. להב:

אחרי מס הכנסה אוהב. אבל אני מבינה שנשים נשואות נתקלות בקושי.

ד"ר רדאי:

אני מבקשת לחזור ולומר, שבהצעת החוק שיצאה מועדת הכספים

נאמר: "מסנבחר בן זוג לענין סעיף קטן (א) לא יהיה ניתן לשנות את הבחירה אלא בהסכמת הנציב ומטעמיה מיוחדים". כלומר, אם רוצים לשנות את ההסדר הקיים אחרי שלושה חדשים, אז העול נופל על האשה והיא צריכה להראות טעמים מיוחדים. גם לבחירה מחודשת מפעם לפעם צריכים להיות טעמים מיוחדים. ואתם צריכים לראות את המציאות, כי נשים מתחילות להגיע לעצמאות כלכלית בשנים מאוחרות יותר.

ח. גרוסמן:

כולנו יודעים איך קבלנו את הנוסח הזה של החוק. קבלנו אותו

כי רצינו שהוא יובא לקריאה ראשונה, ואילו היינו מתעקשות על העקרונות שעמדנו עליהן, החוק בכלל לא היה עובר.

אני קבלתי תגובות רבות מנשים, בעיקר מעורכות דין, שעוסקות

בבעיות של נשים שיש להן התחשבנות עם מס הכנסה. ואחת מהן אמרה, שזה חוק דקלרטיבי, ולמעשה איך בו תכנן; חוק זה הוא רק קנקן. אם אמנם היינו חושבות שחוק זה הוא רק קנקן, היינו לוקחות אותו חזרה.

אחת הטענות של הנשים היתה, מדוע אין מכירים בהוצאות הטיפול בילדים של אשה עובדת? מדוע אין מכירים בהוצאות המטפלת? השבתי לה. שזה איננו נושא החוק, אה כי זה שייך למס הכנסה. אשה עובדת שבגלל עבודתה נאלצת לקחת מטפלת - - -

א. דמביץ:

משפחה שאריכה לקחת אשה עובדת.

ח. גרוסמן:

מובן מאליו שאה יש הוצאות של טיפול בילדים, צריך להכיר בהוצאות שהן על הכנסתה של האשה. כך חושבות הנשים. במשפחה שהבעל עובד, לא צריך להכיר בהוצאות טיפול בילדים. אבל במשפחה שגם האשה עובדת, צריך להכיר. כך כתבו נשים.

י. ארידור:

בנושא זה אין הפליה בין גבר ואשה.

ח. גרוסמן:

נכון, גם הנשים חושבות שכאשר אינן עובדות והגבר עובד, הכל בסדר ולא צריך להכיר בהוצאות הטיפול בילדים. אבל ברגע שהאשה עובדת, צריך להכיר בהוצאות הטיפול בילדים על חשבון הכנסתה.

סמדר אלחנני:

יש נקודות זיכוי. זה יותר פרוגרסיבי מאשר הכרה בהוצאות.

מ. להב:

זה מוגבל בסכום.

ח. גרוסמן:

ברגע זה אינני מחוונת לטפל בזה. מה שכן, אנו צריכים בכל זאת להבהיר בכמה דברים, וזה ייעשה כאשר נעבור על החוק סעיף-סעיף. אני אומר איזה סעיף יש לחקן מבחינתי כמציעת החוק. ואני יודעת שהחוק אינו פותר את הבעיות כולן.

הבעיה הראשונה היא - כל כמה זמן אפשר לשנות את הבחירה של בני-הזוג. הכוונה היא לסעיף 65(ב)(ג) וסעיף 66(א)(2). פה יש התערבות של פקיד השומה, ורק הוא או נציב מס הכנסה, יכולים להחליט באיזה מקרים אפשר לשנות את הסטטוס.

סעיף 65(ב) אומר:

"בני זוג יודיעו לפקיד השומה על בחירתם לענין סעיף קטן (א) תוך שלושה חדשים מיום נישואיהם. לא הודיעו כן - יראו כאילו בחרו באיש".

ובסעיף 65(ג) נאמר:

"משנבחר בן-זוג לענין סעיף קטן (א) לא יהיה ניתן לשנות את

הבחירה אלא בהסכמת הנציב ומטעמים מיוחדים".

אנו נענינו לפנייה של נציבות מס הכנסה בשני דברים: האחד -

לא להגדיל את הביורוקרטיה, ואני חושבת שאין סכנה כזאת ואין אפשרות

להמנע ממעבר לתיק נפרד. אני אינני חושבת שזה ירבה ביורוקרטיה ויגדיל

את התקנים של נציבות מס הכנסה. והדבר השני - החישוב לפי חוק זה לא

יפחית את המס. אני אינני חושבת שאנו יכולים להחליט באופן אוטומטי שזה יהיה כך.

א. דמביץ:

זה לא כתוב בהצעת החוק, זה כתוב בדברי ההסבר.

ז. פלדמן:

בדברי ההסבר כתוב: "אין בכוונת החוק המוצע לשנות חבות המס".

ח. גרוסמן:

בסעיף 66(2) כתוב: "הכנסה שאינה מיגיעה אישית או שהיא ממקור הכנסה התלוי במקור הכנסת בן הזוג האחר, יראוה כהכנסת בן הזוג שנבחר לענין סעיף 65(א) - - -"

אם זה אפשר לשנות לעתים קרובות לפי גובה ההכנסה של בני הזוג, למה אי אפשר לשנות את הבחירה אלא רק תוך שלושה חדשים מיום הנישואין?

סמדר אלחנני:

יש הכנסה שאינה מיגיעה אישית.

י. ארידור:

אם החוק לא היה ניטרלי מבחינת מס הכנסה היה קשה לקבלו. הדרך היחידה לקבל חוק כזה היא, שהוא יהיה ניטרלי מבחינת המס.

ח. גרוסמן:

זה אתה אומר.

י. ארידור:

זו דעתי.

ח. גרוסמן:

אני מציעה שנעבור על החוק סעיף-סעיף. והשאלה היא, האם נוסף לנציגות שדולת הנשים, אין מקום להזמין את נציגות נעמ"ת וויצ"ו?

ש. דורון:

אני מצרה על כך שנציב מס הכנסה, מר רבינוביץ, איננו כאן.

חברת-הכנסת חייקה גרוסמן ואני, היתה לנו כוונה ברורה מאד בחקיקת החוק. שתינו איננו מתימרות להיות מומחיות לחקיקה ובודאי לא לחקיקה בנושא מס הכנסה. ואז מצד אחד מנסים היועצים המשפטיים של האוצר למתן את השפעת החוק במהותו ומצד שני חוגגים במסדרונות ואומרים: חברות הכנסת לא מבינות במס הכנסה. לא התיימרתי להבין בחוקים הכלליים של מס הכנסה.

בפרלמנטים בעולם מקובל שלפרלמנטרים יש ייעוץ. בכנסת לכל אחד מאתנו יש עוזר פרלמנטרי. אבל אי אפשר לדרוש מהעוזרים הפרלמנטריים שיהיו מומחים לחוקי מס הכנסה. לכן אני באה בטענות לאנשי האוצר. אני אומרת: אם כך, זה תפקידכם לא לעשות את החוק לחוק דקלרטיבי או להוציא ממנו את התכן, את הכוונה ואת הנטמה, ואחר-כך לומר: "אפשר לסבך אותך", כל הז' אינן מבינות. אלה דברים שנאמרו בפורומים רבים על-ידי אנשים היושבים פה. ואני רוצה לומר: את המשחק הזה אני לא משחקת. אני רוצה לשנות את כללי המשחק. הכוונה שלי ברורה. ואני רוצה שנקרא את החוק סעיף-סעיף, וגם כאשר אנחנו איננו רואות שמקפחים את האינטרסים שלנו, שאנשי האוצר יאירו את עינינו.

אני רוצה להסב את תשומת הלב לטור "פינת המס" ב"הארץ" מהיום, שכותרתו "מיסוי מטפחה מול מיסוי היחיד", ובו כתוב בין היתר:

"נדונה גם הצעת החוק שיזמו חברות-הכנסת חייקה גרוסמן ושרה

דורון, שענינה שוויון נשים נשואות במיסוי. היוזמות מציננות בדברי ההסבר,

שאינ כוונת החוק המוצע לשנות חבות במס. התיקון המוצע הנו בעל אופי דקלרטיבי בעיקר ומטרתו לאפשר לבני הזוג הנשואים להחליט על שמו של מי מהם ינוהל התיק במס הכנסה. בהעדר בחירתם ינוהל התיק על שם האיש כפי שהיה נהוג עד עכשו.

מתוך רצון בשוויון הוכנסו להצעה גם מספר החמרות וביניהן ההוראה, שההכנסות מרכוש יתוספו להכנסתו של אותו בן הזוג, ששיעורי המס החלים על הכנסתו האישית גבוהים יותר, וכך חשלם המשפחה מס הגבוה יותר.

זו לא היתה הכוונה שלנו.

סמדר אלחנני:

הוא לא הבין את החוק.

ש. דורון:

דבר שני שהוא כותב:

"כמו כן נקבעה אחריות סולידרית של בני הזוג לתשלום המס, שמטעוניה מתן האפשרות לאוצר לעקל רכוש אישי של האשה לתשלום חובות המס של בעלה".

גם זו בעייה שנויה במחלוקת.

לפני שאנו קוראים את החוק סעיף-סעיף, נשאל את אנשי האוצר, אלא אם חבר-הכנסת יורם ארידור יקבל על עצמו לייצג את האינטרסים של הנשים, כי יש לי הרגשה שהוא לצד הצדק.

י. ארידור:

אמרתי: בתנאי שזה ניטרלי מבחינת המס.

סמדר אלחנני:

זה ניטרלי. החובה לתשלום פה יותר חזקה ויכולת האכיפה של מס הכנסה יותר חזקה.

ש. דורון:

אומרים לי שהשינויים במס הכנסה יכניכו לקופת האוצר עוד 30 מליון שקל, כי הם פועלים לרעת הנשים.

א. דמביץ:

זה כתוב במאמר?

ש. דורון:

לא, זה נאמר לי. זו לא היתה הכוונה לא של חברת-הכנסת חייקה גרוסמן ולא שלי. אינני רואה שזה יהיה מפלט-מס, אבל גם אינני רוצה שעל-ידי חוק שבא להיטיב תהיה הרעה לנשים.

לכן, לפני שאנו נכנסים לפרטים, הייתי רוצה שנבהיר את עקרונות החוק. חוק זה לא בא להרע. הוא לא בא להכניס יותר כסף לאוצר. קודם כל נסכים לעקרון הזה ואז נדון סעיף-סעיף. ואני מבקשת מאד, גברתי היושבת ראש, שביטיבה הבאה יהיה נוכח נציב מס הכנסה, הוא אחראי לענין זה, הוא אחראי לחוק, ואם נקרא את החוק סעיף-סעיף בודאי שלא נסיים את המלאכה היום.

אני חייבת לומר שאני סמכתי על אנשי האוצר.

היו"ר ע. סולודר:

אני חייבת לתת לאנשי האוצר לומר מלה. אבל אחרי ההערות

ששמענו, יש שאלה האם החוק ישאר חוק דקלרציה או שצריך להכניס בו תכן. אמרה חברת הכנסת חייקה גרוסמן מה היו התנאים שאפטר היה להעביר את החוק כקנקן.

הייתי מציעה לדחות המסך הדיון על מנת שנוכח הדברים ששמענו, תהיה אפשרות גם למציעות לבדוק את הדברים לגבי התכן. ולישיבה הבאה יוזמנו ארגוני הנשים וחשוב שיהיה נציב מס הכנסה.

נשמע את נציג האוצר, מר זאב פלדמן.

ז. פלדמן:

אני חייב לומר, שאנו נפגעים מהדברים ששמענו גם במהלך הדיונים וגם בישיבה זו. יוצא מצב כאילו אנחנו הוצאנו איזה נייר שהוא, נייר פנימי שלנו, שעל-פיו אנו פועלים. לא נראה לי שזה המצב. אני משוכנע שזה לא המצב. אנחנו רמובן צריכים לשמור על הדברים, שאתן טענתן - מבחינתן בצדק - "הבעיות הטכניות שלכם לא מעניינות אותנו". ביקשתן מאתנו להביע דעתנו. העלינו את הבעיות הטכניות. בשום מקרה ובשום סעיף בהצעת החוק לא עשינו דבר שבא להחמיר מצבן של הנשים. זה שבעקבות העובדה שביקשתן חישוב נפרד לנשים יוצא בדיעבד, שהאשה צריכה לשלם יותר מס הכנסה - - -

סמדר אלחנני:

זה לא יכול להיות מבחינת פקודת מס הכנסה.

ז. פלדמן:

זה יכול לקרות וזה קורה.

מ. קפוטה:

בניגוד לזאב פלדמן, אני רוצה להביע מחאה על הרמיזות שנשמעו - - -

ש. דורון:

לא רמיזות, אמרתי במפורש.

מ. קפוטה:

אני אינני חייב לנסח הצעת חוק שמוגשת לוועדת הכספים. למרות זאת ישבתי עם מר דמביץ והסברתי לו נקודה-נקודה. ואני מוחה אם מישהו אומר, שאמרתי דבר בלי להבהיר את ההשלכות. לכולם היה ברור שזה ניסוח ראשוני שיובא לדיון. זאת ראשית.

שנית, הצעת חוק זו באה לפתור בעייה של שוויון ולא בעייה מיסויית. זו נקודת המוצא שממנה יצאנו. כתוצאה מכך אין סעיף האומר שהמס לא ישתנה. אנחנו הבהרנו שלצורך השגת עקרון השוויון, יתכן מצב שבו מצב האשה יהיה פחות נוח, וזה מחיר שאתן צריכות להחליט אם אתן מוכנות לשלם על מזבח השוויון.

ח. גרוסמן:

אנחנו?

מ. קפוטה:

אתן כמציעות הצעת החוק. אנחנו נחנו לכן סיוע. אתן כמציעות החוק צריכות להחליט אם אתן מוכנות לשלם מחיר כדי שיהיה שוויון. אנחנו מבחינתנו נעשה מאמץ, שהחוק לא יקפח מישהו ופחות או יותר, בקווים כלליים, יישמר המצב הקיים.

א. דמביץ:

לגבי ההגייסה והיושר של אנשי מס הכנסה שטיפלו בעניין, אילו חשבתי, ואילו היה איזה רמז, שמשהו אינו בסדר, הייתי מעיר על כך בפני

הוועדה. אני ראייתי אותם מאל"ף עד ת"ו - א. כעזרה טכנית ומקצועית;
ב. כעזרה שבאה לקדם ענין במסגרת ההוראות הניתנות על-ידי הוועדה וכמוסכם
על-ידי משרד האוצר. בכל אופן, לקראת הבאות - - -

ח. גרוסמן:

אנשי מס הכנסה לא הסתירו שהם אינם רוצים את החוק.

ז. פלדמן:

עד נקודה מסוימת.

א. דמביץ:

שום דבר אינו בלתי-לגיטימי בכך שאנשי האוצר משתפים פעולה
עם היועץ המשפטי והוועדה כדי להגיע לאותו חוק שיתקבל על דעת הוועדה
והאוצר. וכמו שהייתי מוכן להיות המארח לגבי ההליכים עד עכשו, אני מוכן
לעשות זאת מעכשו. אבל הייתי מציע, אם לא ועדת משנה פורמלית, לכל הפחות
אחד או שניים מחברי הכנסת יקבלו על עצמם פורמליות להיות מקדמי החוק הזה
מעכשו. אני יכול להציע את חבר-הכנסת יורם ארידור.

י. ארידור:

לא באופן פורמלי.

היו"ר ע. פולודר:

אני רוצה לסכם: הצעת החוק המונחת לפנינו הועברה על-ידי
מליאת הכנסת, לאחר קריאה ראשונה, לוועדת הכספים וזו הצעת חוק לכל דבר
וצריך להכין אותה לקריאה שניה ולקריאה שלישית. עכשו יש כמובן הויכוח
בין הטוב והטוב מאד, ואנו נצטרך למצוא את שביל הזהב. לא נעשה זאת עכשו.
נקבע 2-3 חברים שיטבו יחד עם מר דמביץ ויכינו טיוטה, ואנו נקבע מי יהיו
חברים אלה.

סינויים בתקציב לשנת 1987

היו"ר י. כהן:

אנו עוברים לנושא הבא:

סינויים בתקציב לשנת 1987. ולראשונה לפנינו פנייה מס'

170/15 של הממונה על התקציבים. נשמע דברי הסבר לפנייה זו מפי מר יורם
אריאב, נציג האוצר.

י. אריאב:

מדובר על קרן לסיוע ליצואנים שנקלעו לקשיים, בייחוד תעשיות
אלקטרוניות. פה לא מדובר על פתרון כולל לבעיות הייצוא, אלא על טיפול
פרטני במפעלים שנמצאים בקשיים, כאשר נקבעו מספר קריטריונים מי יוכל להנות
מקרן זה. מדובר ב-75% הלוואה ו-25% הלוואה עומדת, אם המפעל יעמוד בתנאים.
התקרה תהיה 3 מליון דולר לכל חברה.

היו"ר י. כהן:

זה ההסדר שהיה בין שר התעשייה והמסחר ובין שר האוצר?

י. ארידור:

שר התעשייה והמסחר התנגד לזה.

י. אריאב:

זה סוכם עם התאחדות התעשיינים, והמשרד שותף לכך.

ד. צוקר:

מהי ההלוואה?

י. אריאב:

ההלוואה היא 12.5%, פה מדובר על מענק.

ש. עמר:

על איזה מפעלים מדובר? אחת מוכן לפרט את המפעלים?

י. אריאב:

מדובר על כל מפעל גדול וקטן שנכנס לבעיות. נקבע שכל המפעלים מגייסים בקשות עד ה-20 בחודש ואז אנו נעבור על כל הבקשות.

ש. עמר:

מפעל יכול לקבל סיוע גם מקרן זו וגם מקרנות אחרות?

י. אריאב:

אין מניעה.

היו"ר י. כהן:

אני מעמיד להצבעה פנייה זו.

ה צ ב ע ה

סינויים בתקציב לשנת 1987, פנייה מס' 170/15 של

הממונה על התקציבים א ו ש ר ה

היו"ר י. כהן:

אנו עוברים לפנייה מס' 174 של הממונה על התקציבים.

א. קרסנר:

מבוקש אישור לסינויים פנימיים בסכום של 38,000 שקלים

בלשכת הנשיא.

י. ארידור:

מעבירים למה?

א. קרסנר:

מעבירים מהרזרבה הפנימית למשכורת הנשיא ולאמרכלות.

היו"ר י. כהן:

אני מעמיד להצבעה פנייה זו.

ה צ ב ע ה

סינויים בתקציב לשנת 1987, פנייה מס' 174 של

הממונה על התקציבים א ו ש ר ה

היו"ר י. כהן:

אנו עוברים לפנייה מס' 175 של הממונה על התקציבים.

א. קרסנר:

מבוקש אישור לחלוקת הרזרבה להתייקרויות של משרד המטרה.

היו"ר י. כהן:

אם אין הערות, אני מעמיד להצבעה פנייה זו.

ה צ ב ע ה
 שינוייה בתקציב לשנת 1987, פנייה מס' 175 של
 הממונה על התקציבים א ו ש ר ה

היו"ר י. כהן:

אנו עוברים לפנייה מס' 180 של הממונה על התקציבים.

א. קרסנר:

מבוקש אישור להגדלת תקציב ההכנסות של משרד המדע.

היו"ר י. כהן:

אני מבין שאין הערות, ואני מעמיד להצבעה פנייה זו.

ה צ ב ע ה
 שינוייה בתקציב לשנת 1987, פנייה מס' 180 של
 הממונה על התקציבים א ו ש ר ה

היו"ר י. כהן:

אנו עוברים לפנייה מס' 181 של הממונה על התקציבים.

א. קרסנר:

מבוקש אישור לחלוקת הרזרבה להתייקרויות בתקציב הפיתוח של
 משרד התיירות.

היו"ר י. כהן:

גם לפנייה זו אין הערות, ואני מעמידה להצבעה.

ה צ ב ע ה
 שינוייה בתקציב לשנת 1987, פנייה מס' 181 של הממונה
 על התקציבים א ו ש ר ה

היו"ר י. כהן:

אנו עוברים לפנייה מס' 169 של הממונה על התקציבים.

א. קרסנר:

מבוקש אישור לתוספת 44 מטרות בשיא כוח האדם של רכבת ישראל.

ד. צוקר:

יש לי שאלה.

היו"ר י. כהן:

נדחה את ההצבעה על פנייה זו.

ואנו עוברים לפניות 120-121 של הממונה על התקציבים - העברות

תקציביות למשרד הבריאות.

ד. צוקר:

אני מבקש שיוצגו המספרים.

היו"ר י. כהן:

נדחה את ההצבעה על פנייה זו.

ואנו עוברים לפנייה 52/16 של הממונה על התקציבים.

א. קרסנר:

מבוקש אישור לחלוקת הרזרבה להתייקרויות במשרד הפנים.

היו"ר י. כהן:

אני מעמיד להצבעה פנייה זו.

ה צ ב ע ה

סינויים בחקציב לשנת 1987, פנייה מס' 52/16 של הממונה
על החקציבים א ו ש ר ה

היו"ר י. כהן:

הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בסעה 12.30